

כוכבים

הלידי אוהבת לגנוב

ניראה כי חרף המשבר החמור של תעשיית הסרטים הבריטית הצליחה בריטניה למצוא תגלית חדשה. מאז אודרי הפבורן הדקה והשברירית, השנונה והאלגנטית, היו לה סוזאנה יורק, שהעמיקה במישחק דראמטי, ושרה מילס, שעשתה כל מה שדרש תעוזה מינית וחשיפה טוטאלית, ורי ג'ולי כריסטי, שמרדנותה והנון־קונפורמיזם שלה הפכו כל תפקיד שגילמה למיני-שר חברתי; אבל כשמדובר בתבנית של לידי חלקקה כדולפינה, היודעת לקרוץ בעין אחת ולהשגיח בשניה על פיה, לכל יעויות את מרגליות המיבטא הבריטי הדי מסורתי, ניראה כי הפיתרון הוא לסלי אן דאון.

מיסיקה בדי בשר. אם כי באדונים ומשרתים של הטלוויזיה הפגינה זו בקיר אות רבה בגיוון האצילי, לא זורם דם אצילים בעורקיה. אין לה כל יחסין, מילי בד העובדה שבגיל 14 ברחא מן הבית וניסתה להתפרנס בכוחות עצמה. אולי משום כך היה משוך עליה דוק של ליגי לוג, כשעיצבה דמות של לידי מושחתת, כמה היתה נהנית לויף את דמות הלידי. בדמות זו הופיעה בבטסי, כשגילמה גברת מן החברה הגבוהה האוהבת לרדת לתנור חה מאוונט עם כל דיכפין, על להטוטים אחרים של העמדת־פנים חזרה בשוד הרכבת הגדול, כשותפתו הממולחת של שון קונרי. כל התפקידים האלה נראים כתר־גילייכנה לקראת התפקיד הבשל באמת של גיליאן ברומלי, בסרט האחרון יהלום מים עם כל דבר, כאן ניתנה לה ההזדמנות להפגין את מעלותיה האסתטיות הנדיבות ואת חוש ההומור שלה. היא בתו

לסלן אן דאון בתפקיד ג'וליאן ברומלי ב"יהלומים עם כל דבר" גונבת

סרטים

מוטב מאוחר מלעולם לא

עתה, משחלפה סכנת השביטה של בתי־הקולנוע, מותר לשוב ולנגח את ציגורות ההפצה בישראל. אלה מבלבלים את היוצר רות ואת הומונים. הם עשו זאת כבר בעבר יותר מפעם אחת, והדוגמה הבולטת היא רחובות זועמים של הבמאי מארטין סקורר טיוה. כשהובא לראשונה ארצה, נתקל ב־סירוב מוחלט של המפיצים. רק אחרי הצלחת אלס לא גרה כאן יותר הוחלט שכדאי בכל זאת להסתכן ולהציגו.

מיקרה דומה קרה לבמאי בשם טרנס מאליק. סרטו הראשון, שביל הזעם, נבחר בשעתו בארצות־הברית כאחד הסרטים המעולים של 1974. הסרט נשלח לישראל. המפיץ המקומי החליט שאינו די מיסחרי והחזירו לבעליו. גם באמריקה לא שבר מאליק שיאי קופה, כך שבילי הסרט הביי נו את שיקולי המפיצים בישראל.

הקונצרט הטוב. אולם בשנה שעברה

ג'ורג'ינה ב"אדונים ומשרתים" מתנדבת

זכה אותו מאליק לייצג את ארצות־הברית בפסטיבל הסרטים בקאן. סרטו ימים ב־רקיע היה לאחת ההצלחות הגדולות של הפסטיבל. הוא הובא לישראל, הפעם על־ידי מפיץ אחר, וזכה להצלחת יוקרה ניי כרת וגם להצלחה מסחרית לא מבוטלת. הצלחה זו יש בה כדי לשכנע את בעל הזכויות של שביל הזעם להרהר שוב ב־החלטתם הקודמת. ואמנם בקרוב יוכל הקהל הישראלי לראות סוף־סוף את סרטו העיליתי הראשון של טרנס מאליק. בי מיקרה זה יוכלו חובבי הקולנוע הטוב לומר בפה מלא: סוף טוב הכל טוב, העיקר שהסרט הגיע.

מי שראה כבר את ימים ברקיע יכול לקבל באמצעות הצפייה בשביל הזעם אי־שור סופי לכך שמאליק הוא אכן יוצר בעל סיגנון אישי, איש קולנוע מקורי, מרתק ומעניין, בעל גישה יוצאת דופן יותר מכל שאר בני דורו, במאים כמו סקורסיה, קופולה או לוקאס.

בעל תואר ראשון בפילוסופיה ומילגה באוקספורד, הוא נטש את לימודיו כדי להיות כותב של עיתון היוקרה האמריקאי ניו יורקר, שלמענו תיאר את דיוקנו של רגיס דברי, המהפכן הצרפתי שהיה אסור בבוליביה כחברו לנשק של צ'אה גוארה. מאליק הגיע לקולנוע באיחור, ונרשם ל־קורס של מכון הקולנוע האמריקאי ב־1969, ללא הכנה מעשית קודמת במקצוע. תוך כדי לימודיו מצא לעצמו עבודה בתחומי הקולנוע — תחילה כתסריטאי, הוא עבד על גירסה מוקדמת של הארי המזוהם שלא הוסרטה. עם סיום לימודיו, ב־1971, התחיל לעבוד על סרטו הארוך הראשון, נסיונו הקודם בבימוי הסתכם אז בסרט בן 10 דקות שעשה במיסגרת ל־מודיו.

סידרת רציחות. שביל הזעם מבוסס על פרשה אמיתית: סידרת רציחות של ברנש תמהוני בשם צ'ארלס סטירקוותר וידידתו ארוליאן פוגייט, שנודו על פני מרחביה הריקים של אמריקה התיכונה והותירו אחריהם שורה של גוויות.

בתפקיד "פזים דיקסון" מתפשטת

של פוליטיקאי בכיר המנצלת את מעמדה כדי למצוא פורקן לתחביבה־סביכה העיי־קרי: הקלפטומניה.

ואם לסלי אן דאון מעידה על עצמה שהיה לה מול גדול להגיע לסרט של דון סיגל, הרי הצדק עימה. סיגל נימנה היום על השורה הראשונה של במאי הוליווד, ובחירתו בשחקנים אינה מיקרית כלל ו־כלל. לעומת זאת, גם הפארסר שלה בי סרט, ברט ריינולדס, נהנה היום מפניוק רב בשכר ובדרשות מקצועיות ויש בידו לבחור את שותפו לליהוק, מכל זה יוצא שהגברת אכן עלתה על דרך המלך.

היא מתייחסת להצלחתה בקלילות הי־צונית האופיינית לכוכבת מפונקת: "כשר אינני עובדת אני מעדיפה ללכת לישון בארבע לפנות בוקר ולהתעורר בארבע אחר הצהריים. אני עצלנית מטבי עי ושוונת לשמור על כושר. כשגיליתי

כל זה קרה בתחילת שנות ה־50. כאשר עשה מאליק את הסרט נמנעה ממנו האפי־שרות להזכיר את מקור ההשראה, פן ייתבע על הוצאת דיבה (כפי שקרה לא־בהם הפנר, שרצה לעשות סרט על רצח חיים ארלוזורוב והוציא מתחת ידו את פרשת וינסל).

הסיפור פשוט מאוד: פועל ניקיון בי עיר־שדה שכוחת־אל מחזר אחרי נערה בת 15. הוא הורג את אביה, המתנגד לקשר הרומנטי, ונוטל את בחירת ליבו עמו. במסלול של בריחה הוא הורג כל מי שנראה בעיניו חסר חשיבות או מסכן את שלומו האישי. הסיפור מוצג מבעד לעיניה של הנערה, המגשרת בקריינות בין הפרקים השונים במסע של השניים.

הבאנאליות של הרשע. שביל הזעם הוא סרט מוזר, אולי אפילו מפחיד, ועם זאת מהפנט. מאליק ניצב, כפי־שעשה מאוחר יותר גם בימים ברקיע, במר־חק מסויים מן הסיפור שהוא מציג. יש בגישתו מידה של ניכור האומרת, כי אין הצופה חייב להזדהות עם אחת הדמויות או להשתתף בחוויותיה. ויותר מכך, ה־דמויות אף אינן תובעות השתתפות כזאת. הן כה מרוכזות בעצמן עד שחשיבות ה־זולת פחותה בעיניהן.

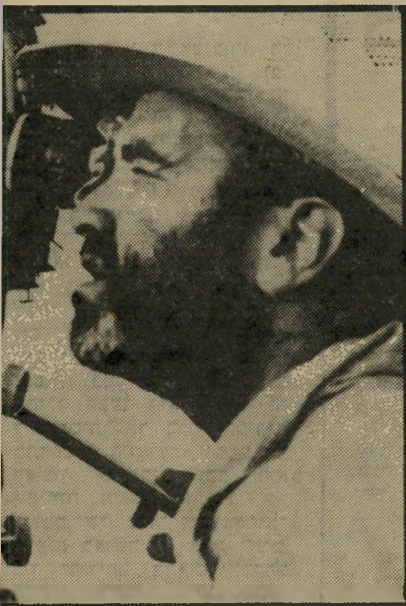
אפשר לפרש את הסרט בכל מיני צור רות. מותר לראות בו הצגה מפחידה של מה שנהוג לכנות "הבאנאליות של הרי־שע": הקלות שבה הופך אדם רגיל לרור צה מסוכן; הפשטות שבה ניתן לשים קץ לחיי הזולת.

שלא כמרבית בני דורו, מאליק אינו מתרפק על אלימות, אינו מתבשם בהתי־זות דם ובמחולות־רצח מסוגננים. אצלו פורצת האלימות כהרף עין, לפי שמספיק קים להבחין בה. גם הקורבן והרוצח מופי־תעים מן המהירות והפשטות שבו מתבצע המעשה. "מה שהדהים אותי תמיד בטל־וויזיה היתה מהירות ההתפרצות והדעיכה של האלימות. קחו, למשל, את הדרך שבה חיסל ג'ק רובי את אוסוואלד נוכח מצ־למות הטלוויזיה." הסביר מאליק את גי־שתו לנושא.

אם מגלה מאליק מידה רבה של ניכור בגישתו לסיפור (וזה איפיון גם את סרטו היותר מאוחר, ימים ברקיע, הרי גם דמוי־יותיו נוטות להתייחס אל עצמן באותה הדרך. קיט, גיבור הסיפור, רואה עצמו כדמות המשחקת תפקיד בהיסטוריה של ארצות־הברית, הוא דואג לתדמיתו אחרי מותו, ומשאיר אחריו מיני תדריכים ו־

עצות, כמי שעשה משהו בחייו (גם אם כל מעשיו מסתכמים ברצח). בדרכו שלו היו מעשי הרצח האלה הדרך היחידה שבה יכול היה לצאת מן האלמוניות של אוסף פח־זבל, אל תהילה כלשהי. ובאשר להולי ידידתו, הדרך שבה היא מספרת את קורות מסע הדמים מזכיר יותר מכל חיבור של ילדה שקדנית בגימנסיה, ש־רוצה להרשים את המורה. היא סבורה שזאת הדרך שבה מצפים ממנה שתספר את הסיפור, משיב מאליק כאשר נשאל מדוע כתב כך את הקריינות שמלווה את הסרט.

גיבור של אנדרה. אפשר לראות ב־סרט זה אסקפריה נוספת של דרך החיים האמריקאית, ואולי צורת ביטוי נוספת להתמוטטות אותו סולם ערכים מוחלט של טוב ורע, אותו ירשה האומה האמ־ריקאית מתקופת המערב הפרוע. קיט הורג אנשים, זה נכון, אבל הוא הורג אנשים שאינם חשובים בעיניו. בעל הממון ה־יחידי שנקלע בדרכו נותר בחיים, כי קיט מעריך ממון, כהוכחה להישג חברתי, הוא סבור שכוח הזרוע הוא אמצעי לגיטימי

במאי טרנס מאליק למרות כל הצרות